

זום אין - ירח

הזום-אין שלנו הפעם מוקדש לירח, אותו לוויין נאמן שמקיף אותנו בהתמדה כנראה משחר היווצרנו. על מיתוסים עתיקים וחדשים, על הרלוונטיות שלו לחיינו הרוחניים, האישיים, הציבוריים, הגלובאליים והפלנטאריים, בדפים שלפניכם.

טריו לשמש, ירח ואדמה

עמוס בן אהרון

גתה מתאר מקרה באדם, שדיבר בפניו על הסתירות של הקדמונים, בייחסם לאלה ארטמיס גם את תכונת הצייד וגם את מלכות הירח והמוות, גם אמהות נדיבה וגם נקמנות אכזרית באויביה. גתה השיב: ובכן, לאלה זו פנים רבות. אך דווקא פנים אלה הן שעושות אותה לישות אמת, ולא לפרסוניפיקציה חד-ממדית. נדמה שדווקא ריבוי הפנים מעיד על הישות (ראו את פני יאנוס הכפולות, אל השערים וההתחלות הרומי, הפונה לפנים ולאחור, האל היחיד אשר רואה את גבו). אולי זה פתח נכון להיכנס בו לשאלת הירח. התבוננות זו תביא רק אספקטים מסוימים של "העולם הירחי". ראשית עלינו להבין את הירח כאורגניזם - כשם שאנו מבינים את האדמה, אף אם פני הירח מדברות אלינו רק ב"שפת המינראל". אורגניזם מכיל בתוכו איברים שונים, חלקם מנוגדים בתפקודם זה לזה, ניגודיות שדווקא מצביעה על השלם. עלינו לנסות ולהבין ישות זו כהווייה נצחית, שמתעבה בתהליך של בריאה לגוף שמימי. הווייה ירחית זו כלולה כאספקט בתוך ישותנו האינסופית. מהו האימפולס שחי בישות זו, המתגלמת בירח? שטיינר אומר: אימפולס החומריות, ההתקשות והמוות. הירח על מכתשיו, הריו ועמקיו הוא פיזיולוגיה של תהליכי המוות בקוסמוס. הנגדה מבהירה לירח מהווה

השמש, שמעניקה חום, חיים ואור לאדמה ובלעדיה לא ייתכנו חיים כלל. מה מאפשר המוות הירחי באדם? ראשית, עמידה זקופה, חופשית, הודות לשלד שלנו, "סלע קיומנו", הניצב על האדמה הקשה. ובהקשר לכך, פיתוח חשיבה אינטלקטואלית של סובייקט הנפרד בהדרגה מהעולם. אני חושב, במובן הירחי, משמע: אני ניצב אל מול הדברים. מרחק מוליד מודעות (המוח מתפתח משמעותית בהזדקפות; נסו לזחול שעה ולחשוב את העולם בה בעת...). תוכנה של מודעות ירחית זו הם הדימויים, בהם משתקפות התרחשויות העולם ומתוככם מתעצבת האישיות הארצית. האיבר הנסתר בגולגולת, המוח, מהווה מרכז פיזי לתהליכים אלה. הירח ניצב לפנינו מואר ואפל וכזה הוא גם בתוכנו: מואר - הוא משקף את אור השמש הנצחי באינטלקט הארצי. אפל - הוא קשור בצד הלא מודע של נפשנו: היצרים, התשוקות והמיניות החיים במעמקים. בתוך פיצול זה ניצב במובהק האדם המודרני: בין גולם האינטלקט לִבְת היצר. פיצול זה של "גבוה" ו"נמוך" מאיים לקרוע אותו לשניים. כיצד אפשר להתגבר על מתח זה? רק מתוך גילוי ההתמרה בחיינו. הירח מרמז לנו על כך במטמורפוזה העדינה המתרחשת בו כל העת, מנקודת-מבט האדמה, בהתגברות האור והתמעטותו החוזרת. מטמורפוזה זו כמו רומזת להתמרה ההדרגתית המתרחשת בעמוד-השרדה (הקשר עליו הצביע רודולף שטיינר), איבר ארכיטיפי של ההתמרה באדם: הוא נע מחומריות דחוסה למטה לעבר צורניות גבישית דקת-חומר למעלה, לפני הקפיצה הכבירה ל"חוליה האחרונה", היא עצם הגולגולת. כאן הירחי מצביע על התרחשות שמשית של התמרה. הוא מצביע בכך על גאולתו שלו מהחד-צדדיות של ישותו. שכן כל מטמורפוזה נולדת מתוך

המרכז. הירח עם המתח של קטביו מצביע לנו על הוויית המרכז, וזאת באדם עצמו. מהי הוויית המרכז באדם? פעימת הלב השמשית. האדם יכול היום ללמוד לממש את פעימת הלב של מרכז והיקף, בתנועה הקורנת של ההכרה ובתנועה המתעבה במעמקי הרצון. כל תנועה, בהגיעה לשיאה, "חוצה את הסף" ומתהפכת באינסוף לחברתה: הכרת אמת נושאת פרי של מעשים בעולם, ורצון בורא מוליד מודעות חושבת לתהליכי העולם. בתנועה הראשונה לומד האדם בהדרגה לפרוץ את הגולם האינטלקטואלי של הדימויים לעבר חשיבה דינאמית, שמאירה את חוקי העולם הנצחיים; ובשנייה הוא לומד לחדור לסודות הבריאה של המעמקים ולהפוך בהדרגה את היצר לאימפולס טהור של הולדה יוצרת עתיד (ראה גאורג גלצר, אלפא ואומגה; ובהקשר זה גם מדיטציית צלב-הוורדים במדע הנסתר). הירחי מתאחד עם השמשי באדם עצמו והפיצול הופך לשני שערים אל האינסופי מתוך לב האדם. המתח של השניים מוצא את התרתו בשלוש. הישות הניגודית, הירחית, שגתה ושטיינר תיארו, יכולה אפוא למצוא את איחודה ההרמוני באדם עצמו. אירועים קוסמיים, כמו פרידת ישויות שמימיות בעבר ואיחודן המחודש בעתיד, יכולים להיות מובנים גם כאירועים שמכוננים ומושתתים על אירוע אזורי נסתר בלב האדם. האדם הופך מצופה לשותף מכיר-בורא בדרמה העולמית (על-פי שטיינר). הוא מפריד ומאחד עולמות בישותו שלו. ובמידה שיוכל לאחד בישותו הגבוהה את השלושה - שמש ירח ואדמה - לאֶחָד, יוכל הוא גם בעתיד לשמש מתוך התמרת הרוע וגאולתו. הזרעים לכך יכולים כבר היום להיזרע בכל מעשה, גם מעשה הכרת, שנועד מתוך אהבת אמת.